

NNNs **aktsomhetsvurderinger**

Redegjørelse med bakgrunn i Åpenhetsloven

Innhold

1. Håndtering av åpenhetsloven i NNN	2
2. Hensikt med aktsomhetsvurderingene	3
3. Krav til NNN og leverandørkjedene	3
4. Dokumentasjon og metode i kartleggingen	5
5. Risikovurdering av innkjøp av varer og tjenester og aktsomhetsvurderinger	6
6. Handlingsplan og oppfølging	8
7. Litteraturliste	8

NNN – Norsk Nærings- og nytelsesmiddelarbeiderforbund

Torggt. 15, 0181 Oslo

NNN er et fagforbund

NNN er et fagforbund i privat sektor, tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge (LO). NNN organiserer produksjons-, vedlikeholds- og transportansatte i mat- og drikkevareindustrien, som er landets nest største fastlandsindustri. Medlemmene våre jobber i mat- og drikkeindustrien. Vi har rundt 30.000 medlemmer. NNN jobber for at medlemmene skal ha trygge arbeidsplasser og gode lønns- og arbeidsvilkår.

NNN er også representert i flere forskningsmiljøer og vi deltar i samarbeidsprosjekter med arbeidsgivere og arbeidsgiverorganisasjoner, statlige og kommunale instanser. I tillegg driver forbundet en aktiv påvirkningsvirksomhet overfor myndigheter og politikere for å bedre rammevilkårene for matindustrien som helhet.

Fagbevegelsen spiller en viktig rolle for etisk handel, arbeidstakers rettigheter, klima og miljø. Den globale varehandelen, i alt fra produksjon, transport og forbrukerledd står for enorme deler av verdens miljøutfordringer. Når 80 % av verdens klimagassutslipp kommer fra en arbeidsprosess, sier det seg selv hvem som må bidra for å ta ned utslippene. Partene i arbeidslivet har en helt avgjørende rolle i dette arbeidet.

Ved NNNs forbundskontor er det åtte tillitsvalgte og 23 ansatte.

Kontaktperson for rapporten:

Jardar E. Flaa, E-post: jardar.flaa@nnn.no

1. Håndtering av åpenhetsloven i NNN

Åpenhetsloven trådte i kraft 1.7.22, og NNN omfattes av loven. Åpenhetsloven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenester. I tillegg skal loven sikre allmennhetens tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Informasjonsplikten var gjeldende fra loven trådte i kraft 1.7.22, mens redegjørelse for aktsomhetsvurderingene skal offentliggjøres pr. 30.6.23.

Informasjonsplikten

Informasjonsplikten innebærer at alle kan ta skriftlig kontakt med NNN og be om informasjon om hvordan NNN håndterer faktiske og mulige negative konsekvenser, som er vurdert i aktsomhetsvurderingene. Dersom NNN mottar et informasjonskrav, er vi pliktig til å gi et dekkende og forståelig svar til den som spør, innen rimelig tid og senest innen tre uker etter at informasjonskravet er mottatt.

Spørsmål om NNNs håndtering av åpenhetsloven kan sendes til: firmapost@nnn.no

Aktsomhetsvurderinger

Kjernen i åpenhetsloven er at den oppstiller en plikt for virksomheter til å foreta aktsomhetsvurderinger. I praksis innebærer dette at NNN må kartlegge og vurdere risikoen for negativ påvirkning på menneskerettigheter og forsvarlige arbeidsforhold i vår tjenesteproduksjon. Også underleverandører som inngår i NNNs produksjon og levering av tjenester og varer skal vurderes. Det samme gjelder forretningspartnere som står i et direkte kontraktsforhold med oss, f.eks. leverandører av kontorrekvisita, IKT-utstyr m.v.

Oversikt over NNNs håndtering av åpenhetsloven:

- 1) Vi har forankret betydningen og konsekvensen av åpenhetsloven i NNNs ledelse og administrasjon.
- 2) NNN og LO har mange av de samme leverandørene. NNN jobber derfor tett sammen med LO om håndteringen av åpenhetsloven, og vi benytter oss av deres vurderinger og metodikk. Se her: <https://www.lo.no/hvem-vi-er/los-vedtekter/apenhetsloven/>
- 3) Vi har laget en prioritert oversikt over leverandører og forretningsforbindelser hvor det er viktigst å gjøre aktsomhetsvurderinger. (Vi har i hovedsak fokusert på leverandører hvor NNN kjøper varer og/eller tjenester for mer enn 100 000 kr. pr. år).
- 4) Vi samler inn informasjon om, kartlegger forholdene hos og risikoanalyserer våre leverandører og forretningsforbindelser for å oppfylle kravene til aktsomhetsvurderinger. Dette arbeidet pågår for tiden.
- 5) Ansatte med innkjøpsansvar er godt kjent med vår policy, og det er utarbeidet retningslinjer for innkjøp for å sikre at våre rutiner ivaretas med hensyn til å redusere risiko i NNNs påvirkning på mennesker og miljø. Våre etiske retningslinjer er forankret i vårt forbundsstyre, i ledergruppen og blant alle våre ansatte for øvrig.

2. Hensikt med aktsomhetsvurderingene

Hensikten med å gjøre aktsomhetsvurderinger er å forutse, forebygge og/eller begrense den negative påvirkningen NNN har på mennesker, samfunn og miljø. Vi skal ha fokus på hvordan vi påvirker mennesker, både i og utenfor forbundet og se på sannsynligheten for negativ påvirkning på menneskerettigheter og arbeidsforhold i alle ledd.

Vi ønsker å bidra til et bedre og mer bærekraftig samfunn gjennom å være en aktiv støttespiller for samfunnet, samarbeidspartnere og ansatte. For å oppnå dette vil vi alltid opptre på en etisk, sosialt ansvarlig og bærekraftig måte og overholde gjeldende lover.

Vi skal være føre var og forebygge brudd. Dersom NNN er direkte involvert i brudd på menneskerettigheter, skal vi bidra til å rette opp forholdet. Vi skal handle profesjonelt og med integritet i alle sammenhenger, ikke bare når det gjelder forbundet, men også krav vi stiller til samarbeidspartnere og medlemmer. Dette gjelder alltid, ikke bare når vi har søkelyset på oss.

Det er viktig at NNN kan være sikker på at vi samt våre leverandører av varer og tjenester, driver uten at dette går på bekostning av grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

3. Krav til NNN og leverandørkjedene

Retningslinjer for ansvarlighet

NNN skal til enhver tid opptre i tråd med lover og forskrifter, samt vurdere, forebygge og håndtere brudd på menneskerettigheter, ivareta arbeidstakerrettigheter, bevare miljøet og unngå korrupsjon og bestikkelser hos leverandører og andre forretningsforbindelser.

NNNs etiske retningslinjer bygger på grunnprinsipper om ærlighet og respekt for andre mennesker og bidra til bærekraftig utvikling. Vi forventer at alle tillitsvalgte, ansatte og samarbeidspartnere aktivt støtter opp om våre grunnprinsipper. Våre etiske retningslinjer redegjør for hovedprinsippene og dekker ikke alle eventualiteter. Vi forventer at alle NNNs ansatte og samarbeidspartnere alltid bør ha ambisjon å utvise godt skjønn, redelighet, nøyaktighet og hensynsfullhet i arbeidet sitt.

NNNs hovedprinsipper går ut på at alle må opptre med aktsomhet og redelighet - overfor både kollegaer, bedriften og andre. Det er også et grunnleggende prinsipp at alle forholder seg lojalt til beslutninger NNNs forbundsstyre, landsstyre og administrasjon har fattet og handler i overensstemmelse med gjeldende lover, forskrifter og interne regler som på ulikt vis regulerer forbundet.

Vi har utarbeidet etiske retningslinjer for våre ansatte, tillitsvalgte og våre medlemmer.

Retningslinjene skal sikre at produksjonen av de varer og tjenester vi bruker, foregår i respekt for mennesker og miljø. Vi stiller krav til virksomheter vi samarbeider med gjennom etiske retningslinjer for leverandører som bygger på de samme kjerneprinsipper for etikk og bærekraft.

Link til etiske retningslinjer for NNN: <https://nnn.no/wp-content/uploads/2022/09/Etiske-retningslinjer-uten-skjaerekant.pdf>

Menneskerettighetene

NNN respekterer menneskerettighetene og etterstreber at vi i vårt forbund, eller gjennom innkjøp, ikke krenker disse. Vi setter krav til leverandører og andre forretningsforbindelser og forebygger risiko for brudd og håndtere faktiske brudd på menneskerettighetene i NNN og i leverandørkjeden gjennom aktsomhetsvurderinger.

NNN vil ikke tolerere noen brudd på menneskerettighetene hos våre leverandører, samarbeidspartnere, tillitsvalgte, medlemmer og andre interessenter.

NNN forventer at alle forretningspartnere kartlegger sine forsyningskjeder for å vurdere bestemte produktrelaterte eller geografisk risiko for uheldige menneskerettighetspåvirkninger, inkludert risiko knyttet til tvangsarbeid og moderne slaveri, barnarbeid og organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger blant arbeidere.

Arbeidstakerrettigheter

NNN respekterer arbeidstakers rettigheter, samarbeider med de tillitsvalgte, motarbeider diskriminering og bidrar til avskaffelse av barnarbeid og tvangsarbeid ved å sette krav og velge leverandører som jobber mot dette.

Diskriminering

NNN aksepterer ikke ulovlig diskriminering av noe slag i arbeidsforhold. Alle leverandører skal behandle sine ansatte likt og med respekt, og vi forventer at mangfold og inkludering blir fremmet gjennom hele vår leverandørkjede.

Mangfold

NNN mener at det er verdifullt å ha mangfold blant ansatte. Forbundet skal gi like muligheter uavhengig av rase, etnisk bakgrunn, religion, nasjonalitet, kjønn, psykiske eller fysiske handikap, sivilstand, alder, seksuell legning eller andre forhold som ikke er relatert til vedkommende sin evne til å gjøre jobben sin. Vi aksepterer ingen form for mobbing, trakassering, diskriminering eller annen ulovlig adferd ovenfor kollegaer eller andre medarbeideren forholder seg til. Medarbeidere skal bidra til at arbeidsplassen har ett godt arbeidsmiljø preget av toleranse, likeverd, mangfold og gjensidig respekt.

Rettferdig lønn og lik lønn for likt arbeid

NNN utbetaler rettferdig lønn til alle sine ansatte. Lønnen er tariffbestemt og settes uti fra stilling, kompetanse, ansiennitet/praksis og er uavhengig av kjønn. Arbeidstakerne skal ha lik lønn for likeverdig arbeid. Vi følger den til enhver tid gjeldende tariffavtalen som vi er en del av, dvs. Landsoverenskomsten AAF-HK Norge.

Bærekraft

NNN jobber for å være en god og pålitelig samfunnsaktør som opererer i henhold til lover/regler og forskrifter. Arbeidsplasser og arbeidsoppgaver vil stadig forandre seg, og i årene som kommer vil omlegging til et mer bærekraftig samfunn være en sentral drivkraft i endringen. Da er det viktig at vi som arbeidstakerorganisasjon går i front og legger premissene for endringene som kommer. Vi skal sette fram krav om at omstillingen, som samfunnet skal gjennom, blir rettferdig. Vi må stille miljøkrav som både kutter utslipp og skaper arbeidsplasser.

Antikorrupsjon

NNN er imot alle former for korrupsjon, og arbeider for at dette ikke skal forekomme i vår eller våre leverandørers virksomhet. NNN har etiske retningslinjer for tillitsvalgte og ansatte om at ingen skal motta gaver og/eller personlige fordeler fra NNNs forretningsforbindelser og samarbeidspartnere. Dette gjelder også reiser, bevertning og avtaler om rabatter og leveranser privat. Gaver skal aldri aksepteres i en anskaffelses- eller forhandlingsfase.

Fagorganisering og kollektive forhandlinger (Jfr. ILO konvensjonene nr. 87, 98, 135 og 154)

Følgende skal gjelde hos våre leverandører og underleverandører:

- Ansatte skal ha rett til å slutte seg til fagforeninger etter eget ønske, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.
- Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

Tvangsarbeid og moderne slaveri

Følgende skal gjelde hos våre leverandører og underleverandører:

- De skal ikke bruke noen form for tvangsarbeid.
- Alle arbeidere skal være ansatt på frivillig basis, fri for trusler om vold, trusler om straff og restriksjoner på bevegelsesfriheten.
- Ansatte skal ikke kreves å stille depositum eller overlevere penger eller personlige papirer til sin arbeidsgiver.

Barnearbeid

Følgende skal gjelde hos våre leverandører og underleverandører:

- De skal ikke benytte arbeidere som er under minstealder for arbeid eller når arbeidet hindrer obligatorisk skolegang.
- Når unge arbeidere er i arbeid, må de ikke utføre arbeid som er psykisk, fysisk, sosialt eller moralsk farlig eller skadelig. Arbeidet skal ikke forstyrre deres mulighet til å gå på skole og utvikle seg. For farlig arbeid er minimumsalderen 18 år.

4. Dokumentasjon og metode i kartleggingen

Metodikken som benyttes for å besvare kravene i åpenhetsloven følger OECD sine retningslinjer for aktsomhetsvurderinger for flernasjonale selskaper i henhold til § 4 i åpenhetsloven.

Metodikken bygger på en fire-steps modell som inneholder følgende komponenter og aktiviteter:

1. Forankre ansvarlighet

- a. Forankring i forbundsstyre og ledelsen.
- b. Forankring av rutiner og prosedyrer ved forbundskontoret.

2. Gjennomføre aktsomhetsvurdering

- a. Analysere forbundets leverandører og verdikjede iht. OECD sine retningslinjer.
- b. Aktsomhetsvurderinger av NNNs utvalgte leverandører med sikte på identifisering av forbedringsområder.

3. Prioritere og forebygge

- a. Prioritere forbedringsområder og utvalgte leverandører for oppfølging.
- b. Identifisere tiltak for å forebygge, redusere eller unngå negative påvirkninger.

4. Utarbeide rapport

- a. Ferdigstille rapport om åpenhetsloven for NNN.

Datagrunnlaget som brukes er forbundets leverandørregister og leverandørtransaksjoner. Analysen ser videre på aktuelle retningslinjer, rutiner og prosedyrer som forbundet har på plass for å kunne kartlegge, utføre, måle, evaluere og følge opp mulige negative påvirkninger for forbundet, leverandører og samarbeidsparter.

5. Risikovurdering av innkjøp av varer og tjenester og aktsomhetsvurderinger

NNN har utført gjennomgang av utvalgte leverandører og samarbeidspartnere. Vi har vurdert det hensiktsmessig å prioritere arbeidet med innkjøp av varer og tjenester, investeringer og bankforbindelser. Risikovurderingene vil derfor i hovedsak omhandle innkjøp av varer og tjenester og tjenester innen investeringer, bank og forsikring.

Vi har plukket ut de største leverandørene og har sendt våre etiske retningslinjer til leverandører og sendt dem ett spørreskjema som skal dekke de områder som omfatter åpenhetsloven og fått dokumentasjon fra dem på dette. Ca. 25 leverandører er plukket ut for kartlegging i første omgang, og vi har fått besvarelse fra de fleste, men ikke alle. Vi vil følge opp dem som ikke har besvart vår henvendelse. Vi har plukket ut de største leverandørene fordi det eksisterer en mengde mindre vesentlige leverandører, samt engangslleverandører, som ikke er hensiktsmessig å analysere for innrapporteringsåret.

Leverandørene har generelt oppnådd god score på de ulike variablene. De fleste leverandørene har kartlagt negative konsekvenser eller vesentlig risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold gjennom gjennomførte aktsomhetsvurderinger. Alle leverandører vi har fått tilbakemelding fra følger de krav og retningslinjer som internasjonal standard påkrever.

Leverandørenes oppfølging av underleverandører

De fleste leverandører gjennomfører en mer omfattende gjennomgang av sine underleverandører, som vil få oppfølgingspunkter der det er avdekket avvik eller forbedringspunkter. Det ble ikke avdekket brudd på menneskerettigheter eller kritikkverdige forhold gjennom leverandør-oppfølgingen av underleverandører.

Leverandørene følger opp sine underleverandører gjennom revisjoner og inspeksjoner, og besøksrapporter fra tredjeparter, noe som de anser som betryggende.

Prosess for innkjøp av varer og tjenester av NNN

NNN har en god del innkjøp i løpet av året, og innkjøp av varer og tjenester varierer stort i størrelse og kostnad. NNN er ikke pålagt å følge lovverk for offentlig anskaffelser, men samtidig opptatt av at innkjøpene skal ivareta NNNs verdisyn.

Vi har laget en oversikt over de fasene som alle innkjøp, uavhengig av størrelsen, må gjennom:

- 1) Vurdere behov.
- 2) Forberede tilbudsforespørsel/konkurransesgrunnlag.
- 3) Vurdere tilbud.
- 4) Bestille/kjøpe.
- 5) Oppfølging.

Kartlegging av leverandører og forretningsforbindelser

Her er en oversikt over de viktigste leverandørgruppene vi har:

1.	Bank- og forsikring	Leverandører innen bank- og forsikring. Investeringer og fondsforvaltning
2.	Kontordrift	Leverandører av kontorlokaler, eiendomsdrift, vaktmestertjenester osv.
3.	Øvrige tjeneste- og vareleverandører	Leverandører som leverer varer og tjenester som er viktig for NNNs drift. Dette inkluderer blant annet strøm, post, lisenser, abonnementer, agitasjon, materiell, vervepremier, kaffemaskiner, kontorrekvisita osv.
4.	IKT-drift	Leverandører knyttet til drift av IKT. Inkluderer innkjøp av hardware og software, drift og support av IT-plattform og medlemssystem, konsulenttjenester i forbindelse med IT, m.m.
5.	Hotell- og restaurant	Leverandører innen hotell- og overnattingsvirksomhet, samt servering og restaurant.
6.	Konsulenter	Leverandører av konsulenttjenester, media- og møteproduksjon, film, foto og lyd, PR, grafisk design osv.
7.	Personell	Leverandører som tilbyr rekruttering, vikarer osv.
8.	Organisasjoner og foreninger	Leverandører og samarbeidende organisasjoner som driver med f.eks. solidaritetsarbeid, opplysningsvirksomhet osv.
9.	Bygg- og håndverkstjenester	Leverandører innen bygg- og håndverkstjenester. Vedlikehold av forbundskontoret og forbundets leiligheter.
10.	Reisevirksomhet	Leverandører som tilbyr tjenester innen transport, reisebyrå osv.
11.	Undervisning	Leverandører som til utdanning, kurs, kompetanseheving osv.

Etter en samlet vurdering har NNN besluttet å fokusere innsatsen på leverandører fra følgende leverandørgrupper: 1) Bank- og forsikring, 2) Kontordrift, 3) Øvrige tjeneste- og vareleverandører og 4) IKT-drift.

6. Handlingsplan og oppfølging

Vi vil jobbe med å følge opp og analysere hvordan aktsomhetsvurderinger fungerer, og hvordan vi kan gjøre vurderingene bedre fremover. Vi skal vurdere gjennomføringen og effekten av tilbakemeldingene/tiltakene opp mot våre retningslinjer for ansvarlighet årlig. Vi analyserer og ser på resultatene av undersøkelsene og skal utarbeide og planlegge tiltak for å redusere risikoen brudd på loven.

NNN har som målsetting at alle nye leverandører med innkjøp over ca. 100.000 kr. skal evalueres og gå gjennom retningslinjer for aktsomhetsvurdering, og de må signere våre etiske retningslinjer for leverandører.

Oppsummert har arbeidet med å gjennomføre risikoanalyser av våre leverandører begynt med mål om å identifisere mulige risikoer for brudd på menneskerettigheter og etterlevelse av anstendige arbeidsforhold.

7. Litteraturliste

Liste over relevante informasjonssider, mm.

Veileder fra forbrukertilsynet-Åpenhetsloven

[Åpenhetsloven - Forbrukertilsynet](#)

Høyriskolisten for bærekraftige anskaffelser (DFØ)

<https://anskaffelser.no/berekraftige-anskaffingar/menneskerettigheter/hoyrisikolisten>

OECD veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv

https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/blogs.dir/263/files/2019/09/201904_OECD_DDveileder_nettil.pdf

OECD veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv – en innføring

<https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/sites/263/2022/09/Innforing-i-aktsomhetsvurderinger.pdf>

[Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold \(åpenhetsloven\) - Lovdata](#)

NNNs egne etiske retningslinjer

<https://nnn.no/wp-content/uploads/2022/09/Etiske-retningslinjer-uten-skjaerekant.pdf>

NNNs klima- og miljøstrategi

<https://nnn.no/om-nnn/nns-klima-og-miljostrategi/>